

ความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ

Buddhist-Oriented Occupational Safety

มนัส รุ่มรวย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Manus Rumruay

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, Email: manus.mitr@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ และนำเสนอแนวคิดความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ เพื่อการปรับใช้กับการพัฒนางานให้เกิดความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ ในหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1 ฉันทะ ตั้งใจทำงาน 2 วิริยะ ขยันหมั่นเพียรกับงานที่ตนเองได้รับมอบหมายไว้ 3 จิตตะ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน 4 วิมังสา การพินิจพิจารณาในการทำงาน เพื่อหาข้อบกพร่องในการบริหารงาน อาชีวอนามัยและความปลอดภัย ช่วยลดความสูญเสียที่เนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุ และส่งเสริมการทำงานด้วยความปลอดภัย รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัย ตลอดจนให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือเครื่องจักรอุปกรณ์ และการจัดการเวลา เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัยในองค์กรอย่างยั่งยืน ตามแนวทางการความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ

คำสำคัญ: ความปลอดภัย; การทำงาน; หลักธรรมเชิงพุทธ

* ได้รับบทความ: 4 กรกฎาคม 2567; แก้ไขบทความ: 19 ธันวาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2567

Received: 4 July 2024; Revised: 19 ธันวาคม 2024; Accepted: 26 December 2024

Abstract

This academic article aims to study the Buddhist approach to occupational safety and present the Buddhist approach to occupational safety for effective work safety development according to the principles of Buddhist occupational safety, namely the Four Bases of Power 1 Chanda which is intentional work 2 Viriya, which is diligence in the assigned work 3 Chitta, which is taking care and taking responsibility for work. and 4 Vimangsa which is contemplation in work to find shortcomings in occupational health and safety management. This helps reduce losses resulting from accidents and promotes safe work including compliance with safety regulations, as well as providing support in terms of budget, personnel, machinery, equipment, and time management to ensure that work is effectively accomplished and sustainably safe for the organization according to the Buddhist approach to occupational safety.

Keywords: Leaders; Awakening; Buddhist Principles

บทนำ

ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นปัญหาสำคัญที่นำมาซึ่งการบาดเจ็บ พิการสูญเสีย อวัยวะ สูญเสียทรัพย์สิน รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตทำให้การผลิตต้องหยุดชะงัก ซึ่งผลเสียเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งแก่ตัวลูกจ้าง นายจ้าง ครอบครัวย และประเทศชาติ ด้วยความสำคัญนี้ ประเทศไทยจึงได้มีพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ที่มีเจตนารมณ์เพื่อวางมาตรการควบคุม กำกับดูแล และบริหารจัดการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคล อันเป็นกำลังสำคัญของชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงานสอดคล้องกับสถานการณ์ ในปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักรอุปกรณ์ และสารเคมีอันตรายมาใช้ในกระบวนการผลิต การก่อสร้าง และบริการ ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานในด้านความปลอดภัย

จากที่ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ที่มีเจตนารมณ์เพื่อวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแลและบริหารจัดการด้านความปลอดภัย เกี่ยวกับด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน แก่ลูกจ้าง ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลอันเป็นกำลังสำคัญของชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงานสอดคล้องกับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมในปัจจุบันที่มีการนำเครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยี และสารเคมีอันตรายมาใช้ในกระบวนการผลิต และการบริการส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานในด้านความปลอดภัย

อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและก่อให้เกิดอันตรายจากการทำงานจนถึงแก่เจ็บ ทุพพลภาพ พิการ เสียชีวิต หรือเกิดโรคอันเนื่องมาจากการทำงาน (สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีว อนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน, 2554) ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ถือเป็น ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการประกอบธุรกิจของบริษัท จะพบว่าปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นสิ่งที่เกิดโดยไม่คาดคิด ซึ่งหากพนักงานประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือเป็นโรคอันเนื่องมาจากการ ทำงานย่อมเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้สถานประกอบการต้องประสบปัญหาในการผลิต เช่น การผลิต ต้องหยุดชะงัก หรือลดลงจากที่เคยผลิตได้ พนักงานที่ประสบอันตรายไม่สามารถทำงาน ได้ต้องขาดงาน และต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เพราะจำเป็นต้องหาพนักงานใหม่ และฝึกงานใหม่เพื่อทดแทนพนักงานเก่า เป็นต้น

นอกจากนี้การประสบอันตราย หรือได้เห็นเพื่อนร่วมงานประสบอันตรายจากการทำงาน หรือ เจ็บป่วยย่อมทำให้พนักงานเสียขวัญกำลังใจในการทำงาน (เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์, 2544) เมื่อพิจารณา ถึงสาเหตุของความไม่ปลอดภัย พบว่า เกิดขึ้นจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ประการแรก คือ การกระทำ ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe action) โดยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากกว่าร้อยละ 90 เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เช่น ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล วางหรือเก็บของเกะกะกีดขวางทางเดินไม่ใส่ เครื่องป้องกันที่จัดเตรียมไว้ให้ และดัดแปลงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่มากับเครื่องจักร เป็นต้น ประการ ต่อมาความไม่ปลอดภัย ยังเกิดจากสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe condition) ซึ่งมีประมาณร้อยละ 10 ของอุบัติเหตุทั้งหมด เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ

ความหมายความปลอดภัยในการทำงาน

ความปลอดภัยในการทำงาน (Occupational Safety and Health) หมายถึง สภาพแวดล้อม และสภาวะการทำงานที่เอื้อต่อความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพในทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นงานในภาคอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การขนส่ง เหมืองแร่ ป่าไม้ ประมง เกษตรกรรม หรือ อาชีพอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้อุบัติเหตุได้รับอันตรายจากการทำงาน ทั้งในรูปของอุบัติเหตุ หรือโรคจากการทำงาน (สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2555)

การประสบอันตรายจากการทำงาน หมายถึง การเกิดอุบัติเหตุ การเจ็บป่วย หรือการเป็นโรค ที่มีสาเหตุจากการประกอบอาชีพ เช่น การสัมผัสสารเคมีอันตราย เสียงดัง หรือการทำงานในท่าทาง ที่ไม่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โรคจากการทำงาน (Occupational Disease) หรือที่เรียกอีกอย่างว่า “โรคจากการประกอบอาชีพ” เป็นภาวะเจ็บป่วยที่เกิดจากการสัมผัสหรือปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอันตราย ในสถานที่ทำงาน เช่น โรคแพ้พิษแมงกานีสจากโรงงานถ่านไฟฉาย โรคจากสารตะกั่ว โรคผิวหนังจาก สารเคมี และอาการหูตึงจากเสียงดัง เป็นต้น

ส่วนอุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บ การเจ็บป่วย การสูญเสียชีวิต หรือทรัพย์สิน ตลอดจนความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน หรืออาจกระทบต่อสาธารณชนโดยรอบ (สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2555)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน

การเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานให้ปลอดภัยในระหว่างการทำงาน วิthurย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2557) ได้นำเสนอแนวคิดการเสริมสร้างความปลอดภัยโดยอาศัยหลักการสำคัญ 3 ประการ หรือที่เรียกว่า 3E ได้แก่ Engineering, Education และ Enforcement ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. Engineering (วิศวกรรมศาสตร์) หมายถึง การนำความรู้ทางวิศวกรรมมาใช้ในการออกแบบ และปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์ ฝั่งโรงงาน ระบบไฟฟ้า ระบบแสงสว่าง และการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยในการใช้งาน

2. Education (การศึกษา) หมายถึง การให้ความรู้และฝึกอบรมแก่พนักงาน หัวหน้างาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันอุบัติเหตุและตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยในการทำงาน

3. Enforcement (การออกกฎระเบียบ) หมายถึง การกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน พร้อมทั้งมีมาตรการในการควบคุม ตรวจสอบ และลงโทษหากมีการฝ่าฝืนเพื่อสร้างวินัยในการทำงานอย่างปลอดภัย

ทั้งนี้ หลักการ 3E จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กัน เพื่อให้มาตรการความปลอดภัยมีประสิทธิภาพสูงสุด ตัวอย่างเช่น แม้จะมีการออกแบบเครื่องจักรให้ปลอดภัย แต่หากพนักงานขาดความรู้หรือถอดอุปกรณ์ป้องกันออกเพราะเห็นว่าเกะกะ ย่อมทำให้เกิดอันตรายได้ ดังนั้น การฝึกอบรมพนักงานจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัย และช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยลงได้

นอกจากนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization [ILO], 1972) ยังได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมความปลอดภัยโดยใช้มาตรการป้องกันอุบัติเหตุแบบองค์รวม 12 ประการ ได้แก่

1. การออกกฎระเบียบ (Regulation) เพื่อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
2. การกำหนดมาตรฐาน (Standardization) สำหรับโครงสร้าง เครื่องจักร อุปกรณ์ และกระบวนการทำงาน

3. การตรวจสอบ (Inspection) เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎที่กำหนด
4. การวิจัยทางเทคนิค (Technical Research) เพื่อพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ และกระบวนการทำงานให้ปลอดภัย
5. การวิจัยทางการแพทย์ (Medical Research) เพื่อศึกษาสภาพร่างกายและความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
6. การวิจัยทางจิตวิทยา (Psychological Research) เพื่อวิเคราะห์สภาพจิตใจของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุ
7. การวิจัยทางสถิติ (Statistical Research) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
8. การให้การศึกษา (Education) ผ่านการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยและการฝึกอบรมภายในโรงงาน
9. การฝึกอบรม (Training) เพื่อพัฒนาความสามารถและสร้างทักษะด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
10. การประชาสัมพันธ์ (Persuasion) เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยผ่านสื่อต่าง ๆ
11. การประกันภัย (Insurance) และการให้รางวัลแก่พนักงานที่ไม่มีประวัติการเกิดอุบัติเหตุ
12. การออกกฎระเบียบสำหรับงานเฉพาะทาง เพื่อครอบคลุมความเสี่ยงในแต่ละประเภทของงาน

แนวคิดเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานต้องดำเนินการในเชิงระบบและอาศัยความร่วมมือจากทั้งองค์กร ผู้บริหาร และพนักงานทุกคน เพื่อให้สถานประกอบการมีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัย

ความหมายของความปลอดภัย

อนุศักดิ์ ฉื่นไพศาล (2556) ได้ระบุถึงความหมายของความปลอดภัยว่า ความปลอดภัย หมายถึง การป้องกันจากการได้รับบาดเจ็บทางกายภาพสองค่าที่ใช้ร่วมกัน คือ สุขภาพ

จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล (2556) ได้ระบุถึงความหมายของความปลอดภัยว่า ความปลอดภัย หมายถึง สภาพที่ปราศจากภัยคุกคามไม่มีความเสี่ยงและอันตรายใด ๆ

เชิดศักดิ์ สืบทรัพย์ (2555) ได้ระบุถึงความหมายของความปลอดภัยว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากภัยและการปราศจากอันตรายทุกอย่างที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น

กันยรัตน์ โหละสุต (2555) ได้ระบุถึงความหมายของความปลอดภัยว่า ความปลอดภัย หมายถึง ความเป็นอิสระจากอุบัติเหตุหรือการกระทำที่ไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น และความปลอดภัยบ่งบอกถึงความเกี่ยวพันทางด้านร่างกายและจิตใจที่มีความเป็นอยู่ที่ดีของแต่ละบุคคลในสถานที่ทำงาน

สรุปได้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากภัยและอันตรายอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยจากการทำงาน ทั้งต่อบุคคลและทรัพย์สิน รวมทั้งปราศจากโอกาสที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในการทำงานด้านต่าง ๆ

บุญธรรม ภัทราจารุกุล (2559) ความปลอดภัยในการทำงานสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกบสารเคมีการทำงานเกี่ยวกับสารเคมี หมายความว่า การผลิต การบรรจุ การเคลื่อนย้ายการเก็บรักษา สารเคมีจะสามารถเข้าสู่ร่างกายได้โดยทางจุมูก ทางปาก ทางผิวหนัง ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกบสารเคมี ได้แก่

- 1.1 ต้องปฏิบัติตามคู่มือและขั้นตอนในการทำงานกบสารเคมี
- 1.2 สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามลักษณะความรุนแรงของสารเคมี
- 1.3 ห้ามเคลื่อนย้าย ขนถ่าย สารเคมีที่ทำปฏิกิริยาต่อกันไว้วรรวมกัน
- 1.4 บรรจุสารเคมีไม่เกินพิกัดที่กำหนดไว้สำหรับภาชนะนั้น
- 1.5 ล้างมือหรือชำระร่างกายหลังจากทำงานกบสารเคมี

2. ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกบเสียงดัง เสียงดังจากการทำงานที่ดังมาจากเครื่องจักร กระบวนการผลิตต่าง ๆ เป็นสาเหตุทำให้เกิดการสูญเสียสมรรถภาพการได้ยิน การป้องกันอันตรายจากเสียงดัง ได้แก่

- 2.1 การใส่อุปกรณ์ป้องกันการได้ยินหรือลดการสัมผัสเสียงดัง เช่น ปลั๊กอุดหูที่ครอบหู
- 2.2 การกำหนดระยะเวลาทำงานที่ต้องสัมผัสกับเสียงดัง
- 2.3 ควบคุมที่แหล่งกำเนิดของเสียงไม่ให้เสียงเกินมาตรฐานที่กำหนด

อนุศักดิ์ ฉืนไพศาล (2556) ได้ระบุถึงความหมายของความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน หมายถึง การจัดการในสถานที่ทำงานเพื่อให้มั่นใจในความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยต่าง ๆ ดังนี้

1. นโยบายและแผนงานด้านความปลอดภัย
2. กระบวนการ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติด้านความปลอดภัย
3. เป้าหมาย วัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย

4. การตรวจสอบความปลอดภัย
5. การตรวจติดตามโปรแกรมความปลอดภัย
6. คณะกรรมการความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงาน
7. การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย

โดยความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความปลอดภัยในการใช้เครื่องจักร

เครื่องจักร หมายถึง อุปกรณ์ที่ผลิตชิ้นงานให้ได้ผลสำเร็จ โดยใช้กำลังจากเครื่องจักรกล เช่น เครื่องกลึง เครื่องเจาะ เป็นต้น

ความปลอดภัยในการใช้เครื่องจักร หมายถึง อุปกรณ์ป้องกันที่นำไปติดตั้งเครื่องจักรโดยมีการออกแบบให้เหมาะสมกับเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุกับผู้ปฏิบัติงาน ความปลอดภัยในการใช้เครื่องจักร ได้แก่

- 1.1 ต้องศึกษาคู่มือของเครื่องจักรเพื่อเรียนรู้วิธีการใช้ ข้อควรระวัง
- 1.2 ตรวจเช็คเครื่องจักรก่อนทำงานทุกครั้ง
- 1.3 การดัดแปลงอันตรายต้องอยู่ในสภาพดีเพื่อป้องกันอันตราย
- 1.4 สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้งทำงานและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน
- 1.5 ห้ามปฏิบัติงานกับเครื่องจักรเมื่อรู้สึกง่วง เพราะขณะที่ทำงานอยู่นั้นอาจทำให้ได้รับอันตรายได้

2. ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานด้วยมือ เช่น การเคาะ การตัด การตัดเครื่องมือเหล่านี้เช่น ค้อน สกัด ไขควง เลื่อย คีม เป็นต้น

ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง การรู้จักวิธีใช้งานและวิธีการเลือกใช้ที่เหมาะสมกับงาน รวมถึงการรู้วิธีในการบำรุงรักษา ดังนั้น ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่

1. ศึกษาวิธีการใช้งานให้ถูกต้อง
2. ตรวจสอบสภาพความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์
3. เลือกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ให้ถูกประเภทของงานที่ทำ
4. สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น แวนตานิรภัย
5. เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีความแหลมคมให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

6. อย่าปฏิบัติงานเมื่อมือเปื้อนน้ำมันหรือจารบี

7. อย่าใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ชำรุด

สรุปได้ว่า ความปลอดภัยในสถานที่ทำงานมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเครื่องจักร ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านสารเคมี และด้านเสียง ซึ่งหากมีการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยในการทำงานที่กำหนดไว้ก็จะสามารถลดหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ และลดโอกาสในการเกิดอันตรายได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

ความหมายของอุบัติเหตุ

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2557) ได้ระบุถึงความหมายของอุบัติเหตุว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต ทำให้ทรัพย์สินเสียหายในเชิงวิศวกรรมมีความหมายครอบคลุมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อกระบวนการผลิต เกิดความล่าช้าหยุดชะงักหรือเสียเวลาในการผลิต แม้จะไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บก็ตาม

อนุศักดิ์ ฉืนไพศาล (2556) ได้ระบุถึงความหมายของอุบัติเหตุว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ ไม่ได้วางแผน หรือขาดการพิจารณา เมื่อเกิดขึ้นแล้วส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต และยังส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน วัสดุ โรงงาน หรือสูญเสียโอกาสทางธุรกิจ

จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล (2556) ได้ระบุถึงความหมายของอุบัติเหตุว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันหรือไม่มีการวางแผนล่วงหน้า เมื่อเกิดอุบัติเหตุทำให้บาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงาน สภาพแวดล้อมและสาธารณสุข

สรุปได้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้าไม่สามารถควบคุมได้ ไม่ได้ตั้งใจ เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บ พิการหรือเสียชีวิตหรือก่อให้เกิดทรัพย์สินเสียหาย

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

บุญธรรม ภัทราจารุกุล (2559) ได้ระบุถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ โดยแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ อุบัติเหตุทางกายภาพ และอุบัติเหตุทางสุขอนามัย อุบัติเหตุทางกายภาพ ได้แก่

1. ความผิดพลาดของมนุษย์ อาจเกิดจากการใช้งานเครื่องจักรที่ไม่ถูกต้อง ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน หรือวิธีการใช้งานที่กำหนดไว้

2. ความผิดพลาดจากการควบคุม เกิดจากความผิดพลาดของโปรแกรมระบบควบคุมของเครื่องมือเครื่องจักร หรือระบบควบคุมไฟฟ้าขัดข้อง เป็นต้น

3. การเข้าเขตหวงห้าม เกิดจากพนักงานที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงาน เข้าไปใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

4. ระบบไฟฟ้า เกิดจากแหล่งพลังงานไฟฟ้าที่มีหน้าที่ในการควบคุมทำงานผิดปกติ เช่น การใช้ไฟฟ้าเกินกำหนด การรั่วไหลของสายส่งพลังงาน

5. การบดอัด เกิดจากอวัยวะส่วนต่าง ๆ ติดหรืออึดกับชิ้นส่วนของเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน อุบัติเหตุทางสุขอนามัย คือ การที่พนักงานได้รับสัมผัสแล้วอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. อันตรายจากสารเคมี เช่น ไอร์ระเหย คิววันและก๊าซ เป็นต้น
2. อันตรายทางกายภาพ เช่น เสียง การสั่นสะเทือน รังสี อุณหภูมิ เป็นต้น

อนุศักดิ์ ฉิ้นไพศาล (2556) ได้ระบุถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความผิดพลาดของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ไม่ปลอดภัยเครื่องมือชำรุดลักษณะการทำงานไม่เหมาะสม การขาดความรู้ในการใช้เครื่องจักรและการไม่ปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งเกิดจากในบริเวณทำงานมีฝุ่นละอองและควันมากบริเวณทำงานมีเสียงดัง และมีความร้อนสูง เป็นต้น

3. เครื่องจักรอุปกรณ์ ซึ่งเกิดจากเครื่องจักรไม่มีการ์ดป้องกัน หรือเครื่องจักรมีสภาพเก่าขาดการบำรุงรักษา

วิทยา อยู่สุข (2555) ได้ระบุถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุออกเป็นสองสาเหตุหลัก ๆ ได้แก่

1. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย หมายถึง การกระทำของคนที่มีผลทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การประมาท การเร่งรีบ การขาดความระมัดระวัง การหยอกล้อกันขณะที่ทำงาน เป็นต้น

2. สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย หมายถึง สภาพของสถานที่ทำงาน สภาพเครื่องจักรเครื่องมือและอุปกรณ์ ไม่มีความปลอดภัย เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ เสียงดัง พื้นการทำงานมีคราบน้ำมัน เป็นต้น

สรุปได้ว่า อุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงานมีสาเหตุที่สำคัญ คือ เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน เช่น การใช้งานเครื่องจักรที่ไม่ถูกต้อง ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการใช้งานที่กำหนดไว้ และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดอุบัติเหตุ เช่น มีฝุ่นละอองและควันมาก บริเวณทำงานมีเสียงดัง และมีความร้อนสูง เป็นต้น

ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory)

Heinrich (1936) นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้สร้างทฤษฎี Domino theory ขึ้น ซึ่งนำหลักความจริงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานมาพัฒนา จนถูกยกย่องให้เป็นบิดาแห่งการป้องกันอุบัติเหตุ วงการอุตสาหกรรม

ทฤษฎีโดมิโน กล่าวถึง การที่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบกับเหตุการณ์อื่น ๆ ตามลำดับ ซึ่งเปรียบได้เหมือนตัวโดมิโนที่เรียงกันอยู่ท่าตัวตัวใกล้เคียงกัน เมื่อตัวที่หนึ่งล้มย่อมมีผลทำให้ตัวถัดไปล้มตามกันไปด้วย หรือเรียกว่า ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ

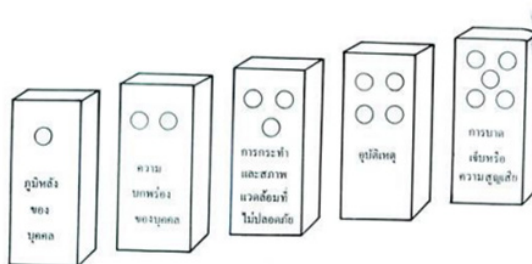
องค์ประกอบโดมิโนทั้งห้าตัว ได้แก่

โดมิโนตัวที่หนึ่ง สภาพแวดล้อมทางสังคมหรือภูมิหลังของบุคคล (Social Environment or background) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น การศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ส่วนภูมิหลังของบุคคล คือ พันธุกรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต ความชอบเสี่ยง รวมถึงลักษณะอื่น ๆ ที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม

โดมิโนตัวที่สอง ความบกพร่องของบุคคล (Defect of person) หมายถึง ความผิดปกติที่อาจมีสาเหตุมาจากภูมิหลังหรือสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ความพิการทางร่างกาย อารมณ์ฉุนเฉียวรุนแรง ตื่นเต้นตกใจง่าย ภาวะความเครียด เป็นต้น โดยความผิดปกติเหล่านี้ทำให้เกิดทัศนคติไม่ถูกต้องด้านความปลอดภัย ส่งผลให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งมีส่วนร่วมสร้างสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยด้วย

โดมิโนตัวที่สาม การกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe acts and or Unsafe condition) หมายถึง การกระทำของบุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เช่น การไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานการหยอกล้อกันกับเพื่อนร่วมงานขณะทำงาน ส่วนสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่ปลอดภัย เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ทำงานชำรุด และไม่มีระบบเตือนภัย พื้นผิวการทำงานลื่นหรือขรุขระ แสงสว่างไม่เพียงพอ เสียงดัง บังจี้เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุโดยตรงที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุโดมิโนตัวที่สี่ การเกิดอุบัติเหตุ (Accident) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากโดมิโนทั้งสามตัวก่อนหน้านี้นี้เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้มีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดการบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน

โดมิโนตัวที่ห้า การบาดเจ็บหรือความเสียหาย (Injury Damages) หมายถึง การบาดเจ็บหรือความเสียหายที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหาย การป้องกันอุบัติเหตุด้วยการแก้ไขโดมิโนตัวที่หนึ่ง คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมหรือภูมิหลังของบุคคล และโดมิโนตัวที่สอง คือ ความบกพร่องของบุคคล เป็นเรื่องที่แก้ไขได้ยากมากเพราะเป็นเรื่องที่ปลูกฝังอยู่ในตัวบุคคลแล้ว ดังนั้น การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ จึงต้องขจัดโดมิโนตัวที่สาม การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และ/หรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยออกไป

ภาพที่ 1 ทฤษฎีโดมิโน (จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล, 2556)

ทฤษฎีปัจจัยมนุษย์ (Human factors theory)

Friend and Kohn (2557) ทฤษฎีปัจจัยมนุษย์ อธิบายถึงสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ เกิดจากความผิดพลาดของมนุษย์ โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดความผิดพลาดมี 3 ปัจจัย คือ

1. การทำงานเกินความสามารถ (Overload) เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดความสมดุล ระหว่างความสามารถของตนเองกับภาระงาน ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เสียง สั่นรบกวน
- 1.2 ด้านภายในบุคคล เช่น ความเครียด ปัญหาส่วนตัว
- 1.3 ด้านสถานการณ์อื่น ๆ

2. การกระทำที่ไม่เหมาะสม (Inappropriate activities) คือ การปฏิบัติงานโดยขาดการฝึกอบรม และการประเมินความเสี่ยงของงานผิดพลาด

3. การตอบสนองที่ไม่เหมาะสม (Inappropriate response) คือ การรู้สึภาพการณที่อันตราย แต่ไม่ดำเนินการแก้ไข หรือการถอดเครื่องป้องกันอันตรายออกจากเครื่องจักร

หลักอิทธิบาท 4 กับความปลอดภัยในการทำงาน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2549) ได้กล่าวถึงหลักอิทธิบาท แปลว่า ธรรมเครื่องให้ถึง อิทธิ (ฤทธิ์หรือความสำเร็จ) หรือธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ มี 4 อย่าง ได้แก่ ฉันทะ (ความ พอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง) แปลให้จำง่ายตามลำดับว่า มีใจรักพากเพียรทำเอาจิตฝึกใฝ่ใช้ปัญญาสอบสวน

พุทธทาสภิกขุ (2537) ได้กล่าวถึงหลักอิทธิบาท แยกออกเป็น อิทธิ แปลว่า ความสำเร็จ บาท แปลว่า ฐาน เจริญรือง ดังนั้น อิทธิบาท จึงแปลว่ารากฐานแห่งความสำเร็จ มี 4 อย่าง คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อสนับสนุนกิจการงานให้ถึงความสำเร็จ อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ อิทธิบาท 4 ฉันทะ คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป วิริยะ คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง จิตตะ คือ ตั้งจิตรับรู้ ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝั ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่ สิ่งที่ทำ วิมังสา คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์(2550) กล่าวว่า หลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ และมีความสุขได้ด้วยความศรัทธา ความเชื่อมั่น เป็นหลักการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และมีความสุขกับงาน ยิ่งได้รวมพลังกับธรรมข้ออื่นก็จะเพิ่มความสำเร็จเพิ่มความสุขในการทำงานยิ่งขึ้นนั้น เรียกว่าอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ เป็นองค์ธรรมหนึ่งที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ วิริยะ เป็นองค์ธรรมความเพียรที่เกิดจากตนเอง และความเพียรที่บุคคลอื่นช่วยกระตุ้น จิตตะ ใช้ความคิดในเรื่อง นั้นบ่อยเสมอ ทำกิจการงานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน ตรวจสอบข้อบกพร่อง เป็นต้น

อิทธิบาท 4 ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาถึงอิทธิบาท 4 ประการ คือ เจริญอิทธิบาท ประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังขาร (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หมายถึง สมาธิที่เกิดฉันทะ และความเพียรที่มุ่งมั่น เจริญอิทธิบาทประกอบด้วย วิริยสมาธิปธานสังขาร หมายถึง สมาธิที่เกิด จากวิริยะ และความเพียรสร้างสรรค์ เจริญอิทธิบาทประกอบด้วย จิตตสมาธิปธานสังขาร หมายถึง สมาธิที่เกิดจากจิตตะและความเพียรสร้างสรรค์ เจริญอิทธิบาท ประกอบด้วย วิมังสาสมาธิปธานสังขาร หมายถึง สมาธิที่เกิดจากวิมังสา และความเพียรสร้างสรรค์ เพราะ ฉะนั้น อิทธิบาท 4 มี องค์ประกอบ ดังนี้ ฉันทะ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หมายถึง สร้างความพอใจในกุศล คือ ความประสงค์จะทำยิ่งขึ้น ความพึงพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความพอใจ ในธรรม ฉันทสมาธิ(มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หมายถึง สมาธิที่เกิดจาก ฉันทะ วิริยะ หมายถึง การปรารถนาความเพียรทางใจ สัมมาวายามะ จิต หมายถึง มโน มานัส มโน วิญญานธาตุ ที่สมกัน และปธานสังขารหมายถึง ความเพียรที่มุ่งมั่น (ปธาน) ปรารถนาความเพียรประกอบจิต ความขะมักเขม้น (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอดุสาหะ ความทนทาน ความเข้มแข็ง ความก้าวไปอย่างไม่ทอดทิ้ง ความไม่ทอดทิ้ง ธุระความประคับประคอง ธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริอินทรีย์ วิริยะพละสัมมาวายามะ วิมังสา หมายถึง ปัญญา กิริยาที่รู้ชัด

สรุปว่า อิทธิบาท 4 ทางแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วยหลัก 4 อย่าง ได้แก่ 1) ฉันทะ คือ ความพอใจความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป 2) วิริยะ คือ ความเพียรประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อุตุน เอาจุระไม่ท้อถอย 3) จิตตะ คือ ความคิดจดจ่อจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝั ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ และ 4) วิมังสา คือ ความสอบสวนไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

สรุป

การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในรักษาความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ ในครั้งนี้ หลักพุทธธรรมที่ใช้คือหลัก อิทธิบาท 4 ซึ่งถือเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานบรรลุถึงความสำเร็จทั้งในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ได้ทรงปฏิบัติมาด้วยพระองค์เองและได้ทรงตรัสสั่งสอนให้พุทธบริษัทได้รู้และปฏิบัติตามจนเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้ง และเห็นจริงตามคำสั่งสอนของพระองค์ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา และนำมาบูรณาการกับการบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโครงการก่อสร้างในจังหวัดชลบุรีได้ ดังนี้

1) ฉันทะ : รักงาน การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ คือ มีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำมิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จ ๆ หรือ เพียงเพราะอย่างใดรางวัลหรือผลกำไร

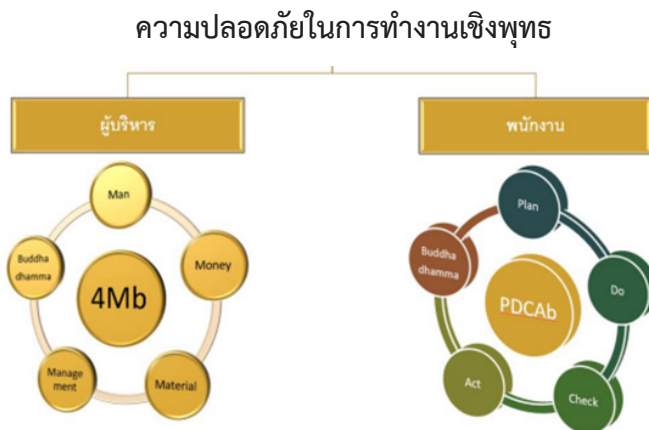
2) วิริยะ : สู้งาน ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน คือ พากเพียรทำขยัน หมั่นประกอบหมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอุตุน เอาจุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ท้อถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ

3) จิตตะ : ใส่ใจงาน ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง คือ เอาจิตฝึกฝัตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ

4) วิมังสา : ทำงานด้วยปัญญา ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้นเพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

นอกเหนือจากจาก หลักพุทธธรรม อิทธิบาท 4 ที่นำมาประยุกต์ใช้และบูรณาการเข้ากับการบริหารงานความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ แล้วการมีส่วนร่วมระหว่าง ผู้บริหารและพนักงาน ระหว่างผู้ส่งสาส์นและผู้รับสาส์น ต้องมีการพูดคุยและมีส่วนร่วมข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีติดต่อสื่อสารกันทั้งสองทาง (2 way communication) จึงจะทำให้งานบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโครงการก่อสร้าง สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 ความปลอดภัยในการทำงานเชิงพุทธ

เอกสารอ้างอิง

- กันยรัตน์ โหละสุต. (2555). การจัดการความปลอดภัยในอุตสาหกรรมเคมี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล. (2556). อาชีวอนามัยและความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจดศักดิ์ สืบทรัพย์. (2555). การจัดการความปลอดภัยพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องทำความเย็นไทย. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- บุญธรรม ภัทราจารกุล. (2559). ความปลอดภัยในงานอาชีพ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2549). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุง และขยายความ. (พิมพ์ครั้งที่ 11). พระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554.

- พุทธทาสภิกขุ. (2537). การทำงานที่เป็นสุข. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาธิต. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิเมธีรัตน์. (2557). วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน. (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิทยา อยู่สุข. (2555). ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ. กรุงเทพฯ: เบสท์ กราฟฟิค เพรส.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). การบริหารจัดการแนวพุทธ. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุศักดิ์ ฉันทไพศาล. (2556). อาชีวอนามัยและความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Heinrich, H. W. (1936). Industrail accident prevention. New York: Mc Graw-Hill.
- International Labour Organization [ILO]. (1972). A workers' education manual. Geneva: First. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด.